

Με την εργατική τάξη για μια πορεία κοινωνικής απελευθέρωσης

18.10.15

Απόσπασμα του 2ου κεφαλαίου της Πρότασης Προγραμματικής Διακήρυξης του ΝΑΡ για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση

ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ

Η απελευθέρωση της εργατικής τάξης θα είναι έργο της ίδιας, που καθώς ανυψώνεται από τάξη γενικά σε «τάξη για τον εαυτό της» συγκροτεί γύρω της μια ευρύτερη κοινωνική συμμαχία και αγωνίζεται για τη χειραφέτηση της ίδιας και όλης της κοινωνίας. Αυτός ο αφετηριακός «νόμος» οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αντικαπιταλιστική ανατροπή της αστικής επιδρομής και η επανάσταση, η εργατική εξουσία και η μετάβαση προς τον κομμουνισμό είναι έργο του κινήματος της εργατικής τάξης και των σύμμαχών της στρωμάτων. Του κινήματος που, με την καθοριστική επίδραση των πρωτοπόρων δυνάμεων –σε μια δημιουργική σχέση αλληλεπίδρασης ώστε να μετασχηματίζονται και το κίνημα και οι πρωτοπορίες–, αναδεικνύεται σε ένα πλειοψηφικό εργατικό επαναστατικό ρεύμα με πρόγραμμα, ιδέες, σχέδιο, όργανα, πρακτική και ικανότητα ανατροπής.

Οι κομμουνιστές «αναγνωρίζουν» στην εργατική τάξη την καθοριστική κοινωνική δύναμη των στόχων και της πολιτικής που προβάλλουν, την κύρια κοινωνική τάξη που έχει ανάγκη και συμφέρον να αγωνιστεί και να οικοδομήσει μια απελευθερωτική προοπτική, εντός της οποίας θα ζήσει μια καλύτερη ζωή και θα πάψει να είναι αντικείμενο εκμετάλλευσης και καταπίεσης, αποξενωμένη από τον εαυτό της και από τους σκοπούς της παραγωγής. «Ανιχνεύουν» σε αυτήν τις υλικές και ευρύτερα πολιτισμικές προϋποθέσεις για να διαμορφωθεί μια τέτοια προοπτική. Στρατεύονται στην υπόθεση του προλεταριάτου, γιατί αποτελεί τη βασική παραγωγική δύναμη της κοινωνίας. «Ακουμπούν» στην εργατική τάξη, γιατί συνδέεται με τα θεμελιακά χαρακτηριστικά του καπιταλισμού: την εκμετάλλευση της ανθρώπινης εργατικής δύναμης, την υπεξαίρεση υπεραξίας, την αντίθεση ανάμεσα στον κοινωνικό χαρακτήρα της παραγωγής του πλούτου και στον ατομικό χαρακτήρα της ιδιοποίησής του. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά δεν μπορούν να ακυρωθούν από καμιά θεωρία περί «πλήθους» ή «νέων υποκειμένων», που αναζητούν άλλο υποκείμενο της επανάστασης πέρα από την εργατική τάξη. Αντιθέτως, αναδεικνύουν τη σύγχρονη εργατική τάξη ως την κύρια κοινωνική δύναμη που έχει συμφέρον και δυνατότητα ανατροπής του καπιταλιστικού συστήματος, αλλά και την ικανότητα **να ενώσει σε ένα σύγχρονο ιστορικό κοινωνικοπολιτικό μπλοκ και τα άλλα καταπιεζόμενα στρώματα**, ώστε απελευθερώνοντας τον εαυτό της να απελευθερώσει ταυτόχρονα και με κοινό αγώνα και όλη την κοινωνία από τα αστικά δεσμά.

Παρά και ενάντια στις απόψεις περί «τέλους της εργασίας», η εργατική τάξη στον 21ο αιώνα γίνεται για πρώτη φορά **πλειοψηφική σε πλανητική κλίμακα**. Στις καπιταλιστικές χώρες πρώτης γραμμής αποτελεί το 80% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού· στην Ελλάδα πάνω από το μισό, και διευρύνεται γοργά με τη μαζική καταστροφή μεσαίων στρωμάτων και τμημάτων της αγροτιάς. Ζει συγκεντρωμένη, όσο ποτέ άλλοτε, σε πόλεις εκατομμυρίων ανθρώπων. Η συγκέντρωση αυτή εντείνει την αποξένωση και την αλλοτρίωση. Ταυτόχρονα, ενισχύει τις δυνατότητες της συλλογικής δράσης, των εργατικών αγώνων και εξεγέρσεων.

Η εργατική τάξη αποτελεί έναν **πολύπλοκο κόσμο** που εργάζεται σε παραδοσιακούς βιομηχανικούς κλάδους (αρκετοί απ' αυτούς συρρικνώνονται δραματικά), υπηρεσίες (δημόσιες ή ιδιωτικές), βιομηχανοποιημένους πλέον κλάδους υγείας και παιδείας, ιδιωτικοποιημένες υπηρεσίες παροχής νερού και ηλεκτρικής ενέργειας, βιομηχανίες αιχμής, αλλά και σε κλάδους έντασης εργασίας (τουρισμός, επισιτισμός κ.λπ.). Εξαιρετικά σοβαρό ζήτημα αποτελεί η σύγχρονη μαζική μετανάστευση εργατικού δυναμικού από και προς την Ελλάδα. Αυτή η πολυμορφία αναδεικνύει **την ενότητα του προλεταριάτου σε κεντρικό στόχο των κομμουνιστών**, σε καθοριστικό πεδίο αναμέτρησης με την τάση του ολοκληρωτικού καπιταλισμού να μετατρέψει την εργατική τάξη σε ασπόνδυλη, πληβειακή «μάζα», να ενισχύσει τον ατομισμό και τον «κοινωνικό αυτοματισμό».

Η ενότητα της εργατικής τάξης θα κατακτιέται στο βαθμό που θα αναπτύσσεται η συλλογική πάλη για τις εργατικές ανάγκες στον αντίποδα της αστικής επιδρομής και των βασικών της πυλώνων και στο βαθμό που θα κατανοούνται τα μακροπρόθεσμα κοινά συμφέροντα από την ανατροπή του καπιταλισμού και την αναδιοργάνωση της κοινωνίας σε κομμουνιστική κατεύθυνση. Έτσι, θα κατακτιέται και η ικανότητα της εργατικής τάξης να αναδεικνύεται σε ηγεμονική δύναμη και νεύρο του απελευθερωτικού αγώνα όλων των εκμεταλλευόμενων στρωμάτων.

Η **ανεργία** έχει αναδειχτεί σε εφιαλτικό και ενδημικό στοιχείο, ιδιαίτερα για τους νέους, ενώ για πρώτη φορά ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Ελλάδας είναι λιγότερος από τον μη ενεργό. Από τη δεκαετία του 2000 εμφανίζεται το φαινόμενο -πρωτοφανές για τον καπιταλισμό, αλλά ενδεικτικό της ιστορικής σήψης του- της «ανάπτυξης με φθίνουσα απασχόληση». Παράλληλα, γιγαντώνεται η ελαστική εργασία και γίνεται κυρίαρχο στοιχείο των εργασιακών σχέσεων.

Στο σύγχρονο προλεταριάτο οι κομμουνιστές διακρίνουν τη δυνητική επαναστατική χειραφέτηση του κοινωνικού ανθρώπου. Δεν αγνοούν ωστόσο τις αρνητικές συνέπειες της καταπίεσης, της εκμετάλλευσης, της υποταγής της κοινωνίας στο καπιταλιστικό κέρδος. **Δεν εξιδανικεύουν την εργατική τάξη** ούτε της αποδίδουν χαρακτηριστικά «κοσμικού θεού». Η εργατική τάξη στην καπιταλιστική κοινωνία διαμορφώνεται αντικειμενικά ως τέτοια. Γεννιέται όμως και αναπτύσσεται σε ενότητα και σύγκρουση με τον άλλο πόλο της κοινωνίας αυτής, το κεφάλαιο. Δεν γεννιέται πρώτα ως αντικείμενο εκμετάλλευσης και ύστερα ως δρων υποκείμενο. Αυτός ο απόλυτος διαχωρισμός υποκειμένου-αντικειμένου που εμφανίζεται ιστορικά στην Αριστερά έχει ως βάση τον αντιδιαλεκτικό διαχωρισμό κοινωνικού είναι και κοινωνικής συνείδησης.

Η εργατική τάξη διαμορφώνεται αντιφατικά, επειδή η σχέση κεφαλαίου-εργασίας είναι διπλή: είναι πρωτίστως σχέση ασυμφιλίωτης αντίθεσης αλλά και σχέση αμοιβαίας εξάρτησης. Αυτή η σχέση γεννά την άρνηση της εκμετάλλευσης και του εμπορευματικού χαρακτήρα της εργατικής δύναμης, το ριζοσπαστισμό και τη χειραφέτηση. Γεννά όμως και την καταναγκαστική αποδοχή της εκμετάλλευσης, την υποταγή στο κεφάλαιο στο όνομα της επιβίωσης, τη διεκδίκηση καλύτερων όρων εντός της σχέσης εκμετάλλευσης. Στις κορυφαίες μόνο στιγμές των εργατικών αγώνων προβάλλει όχι απλώς σαν υποζύγιο της εκμετάλλευσης, αλλά ως τάξη για τον εαυτό της, τάξη που διεκδικεί και επιβάλλει την πλήρη κατάργηση της εκμετάλλευσης. Έτσι, για τους κομμουνιστές **η «ιστορική αποστολή της εργατικής τάξης» για την απελευθέρωσή της και την απελευθέρωση των λαϊκών στρωμάτων αποτελεί δυνατότητα και αναγκαιότητα, που πραγματώνεται όταν κυριαρχούν στην κίνησή της οι τάσεις χειραφέτησης**, με την αποφασιστική συνεισφορά των επαναστατικών δυνάμεων, και όχι φυσική νομοτέλεια που απορρέει ευθύγραμμα από το υλικό της «είναι».

Οι κομμουνιστές επιδιώκουν να εκφράσουν τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της εργατικής τάξης, που την ωθούν με σταθερότητα στη χειραφέτηση και την εξέγερση εναντίον του συνόλου της τάξης των καπιταλιστών. Ταυτόχρονα, είναι μαχητικά παρόντες στην πάλη για τις άμεσες ανάγκες της, που συχνά την καθηλώνουν στην εξάρτηση από το αφεντικό «της», από την πορεία της επιχείρησής «της», της εθνικής οικονομίας «της». Σε αυτή την πάλη δίνουν την ψυχή τους, οικοδομούν

συναγωνιστικούς δεσμούς και γέφυρες διαλόγου με την εργατική πλειοψηφία, όχι μόνο προβάλλοντας τα ριζικά συμφέροντα της εργατικής τάξης, μα και συμβάλλοντας ώστε οι καθημερινοί αγώνες να κινούνται σε ράγες ρήξης και ανατροπής, τις μόνες που μπορούν να ανακόψουν την επιδρομή κυβέρνησης-ΕΕ-ΔΝΤ-κεφαλαίου και να αποφέρουν κατακτήσεις.

Εργατική πάλη και επαναστατική πρωτοπορία

Η αυθόρμητη συνείδηση της εργατικής θέσης, το ταξικό ένστικτο, οι εμπειρίες της πάλης για τα οικονομικά-κοινωνικά δικαιώματα αποτελούν τη «βάση» για τη διαμόρφωση του πολιτικού κινήματος της εργατικής τάξης που θα είναι ικανό να ανατρέψει την αστική επιδρομή και την καπιταλιστική τάξη πραγμάτων. Ο μετασχηματισμός αυτής της πρωταρχικής «βάσης» σε κίνημα ανατροπής όμως **προϋποθέτει και απαιτεί τη γονιμοποίησή της με τη βαθιά κατανόηση της κοινωνίας, την ιστορική «ματιά», τη στρατηγική στόχευση, τη φιλοσοφική θεώρηση.** Αυτά τα στοιχεία μπορούν να τα εξασφαλίσουν μορφές προλεταριακής συγκρότησης μόνιμες και όχι ασυνεχείς, ενοποιημένες θεωρητικά και στρατηγικά. Οι κομμουνιστές φιλοδοξούν να είναι μια από αυτές τις μορφές.

Οι κομμουνιστές έχουν ως αρχή τους τη **γονιμη αλληλεπίδραση** κινήματος και πρωτοπόρων δυνάμεων. Από αυτή γεννιέται ένας ποιοτικός μετασχηματισμός και των δύο, έτσι που η ιστορική κίνηση της ίδιας της εργατικής τάξης να δημιουργεί όρους για την επίτευξη των άμεσων και των στρατηγικών της συμφερόντων. Αν δεν υπάρξει αυτή η γονιμοποίηση, ακόμη και τα πιο ελπιδοφόρα «πετάγματα» της ταξικής πάλης θα αφομοιώνονται από την αντιφατική θέση της εργατικής τάξης, την ιδεολογική κυριαρχία του κεφαλαίου και τη δράση των μη επαναστατικών πολιτικών ρευμάτων.

Δεν επινοούν ούτε κατασκευάζουν οι κομμουνιστές τις πρωτοπορίες. Αυτές γεννιούνται στην ιστορική κίνηση της εργατικής τάξης: Ενσαρκώνουν την πιο προωθημένη έκφραση των χειραφετητικών τάσεων που ενυπάρχουν στο προλεταριάτο και, ταυτόχρονα, αντεπιδρούν στην κίνησή του, στην πολιτική κατεύθυνση και στόχευσή της. Δεν υποκαθιστούν ούτε αντικαθιστούν τον μαζικό πολιτικό αγώνα της τάξης, δεν «κάνουν» την επανάσταση ούτε «παίρνουν» την εξουσία εξ ονόματος και για λογαριασμό της. Η μετατροπή της εργατικής τάξης σε «τάξη για τον εαυτό της» απαιτεί αλληλεπίδραση των ριζοσπαστικών τάσεων που ξεπηδούν από τον ίδιο της τον κοινωνικό χαρακτήρα με τη συνειδητή έκφραση αυτών των τάσεων· τη συγχώνευση της αντικειμενικά χειραφετητικής πλευράς της εργατικής τάξης με την ολοκληρωμένη, συνειδητή και προγραμματικά διατυπωμένη της έκφραση.

Ο πρωτοπόρος ρόλος των κομμουνιστών -του κόμματος ή των κομμάτων τους- κρίνεται καθημερινά -ιδίως στις καμπές της ταξικής πάλης- και συνδέεται με την ικανότητά τους να ερμηνεύουν την κοινωνικοπολιτική κατάσταση, να διατυπώνουν και να προωθούν αποτελεσματική γραμμή που επιδρά σε ευρύτερες λαϊκές δυνάμεις, να εξασφαλίζουν την ιστορική διάσταση και τη συνέχεια του κινήματος, να καλλιεργούν τη συλλογική δράση στις στιγμές της άμπωτης, να είναι παρόντες σε κάθε αγωνιστικό ξέσπασμα, να προωθούν τη γενίκευση της πάλης, να έχουν πρωταγωνιστική θέση στα πρακτικά και τα οργανωτικά καθήκοντα του κινήματος.

Κόμμα - Μέτωπο - Αντικαπιταλιστική πτέρυγα

Η αντικαπιταλιστική ανατροπή της επίθεσης και η επανάσταση, η εργατική εξουσία και η μετάβαση προς την κομμουνιστική διεθνιστική απελευθέρωση είναι έργο όχι γενικά και αφηρημένα της εργατικής τάξης και του εργατικού κινήματος, αλλά του μετασχηματιζόμενου με την παρέμβαση της πρωτοπορίας αντικαπιταλιστικού κινήματος της εργατικής τάξης και, τελικά, της επαναστατικοποιημένης πλειοψηφίας της εργατικής τάξης και των σύμμαχων μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων της πόλης και του χωριού. Επομένως το πολιτικό επαναστατικό υποκείμενο σε μια συγκεκριμένη ιστορική περίοδο αποτελείται από την ενότητα και την αλληλεπίδραση του κόμματος

(της ειδικής στρατηγικής πρωτοπορίας), του πολιτικού μετώπου (της γενικής και πολιτικά αποφασιστικής πρωτοπορίας) και των αντικαπιταλιστικών τάσεων των αγωνιζόμενων εργατικών-λαϊκών μαζών.

Υπ' αυτή την έννοια, το ιστορικό πολιτικό υποκείμενο της αντικαπιταλιστικής πάλης και της κοινωνικής χειραφέτησης, από τις μάχες του σήμερα ενάντια στην αντεργατική λαίλαπα μέχρι και την πλήρη απελευθέρωση από κάθε μορφή εκμετάλλευσης και εξουσίας, είναι και ευρύ και εξελισσόμενο.

Τα επαναστατικά εργατικά κόμματα και κυρίως τα **κομμουνιστικά κόμματα** έχουν ως βασικό κριτήριο και οδηγό δράσης τη στρατηγική της πλήρους κοινωνικής χειραφέτησης, τη θεωρητική και πολιτική συμβολή στην εργατική πάλη, τη σύνδεση της συγκεκριμένης πείρας με την ιστορική πείρα και την ιστορική προοπτική. Οφείλουν να αντιπροσωπεύουν τη δημιουργία αλλά και τη δυναμική μετασχηματισμού του αντικαπιταλιστικού αγώνα και μετώπου σε αγώνα-μέτωπο επαναστατικής ανατροπής, εργατικής δημοκρατίας και κομμουνιστικής οικοδόμησης.

Το αντικαπιταλιστικό πολιτικό μέτωπο διαμορφώνεται στη βάση της εργατικής πολιτικής. Είναι κοινωνικοπολιτική διαδικασία-μορφή συγκρότησης, που έχει ως κύριο στοιχείο τη συσπείρωση και την πάλη σε ενιαία και συνολική πολιτική κατεύθυνση όλων των δυνάμεων της εργατικής τάξης και των συμμάχων της που αντιπαλεύουν, στις συγκεκριμένες ιστορικές συνθήκες, συνειδητά, ημισυνειδητά ή αυθόρμητα και με ταλαντεύσεις τις στρατηγικές επιλογές της αστικής τάξης. Αποτελεί, ταυτόχρονα, πεδίο συνάντησης και μετασχηματισμού των πιο μαχητικών ρεφορμιστικών τάσεων ή επιμέρους πολιτικών αγώνων σε ενιαίο αγώνα για την αντικαπιταλιστική ανατροπή της αστικής στρατηγικής. Για να μπορέσουν οι εργαζόμενοι, μέσα από την πάλη για επιμέρους κατακτήσεις και συνολική ανατροπή της στρατηγικής του κεφαλαίου και από την πείρα που αυτή συσσωρεύει, να ανακαλύψουν τους ιστορικά πρωτότυπους κάθε φορά δρόμους που κάνουν ορατή την ανάγκη και τη δυνατότητα της επανάστασης και της κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Διότι μόνο έτσι, με την ίδια τους την πείρα, οι εργαζόμενοι μπορούν να απεγκλωβιστούν από τις δήθεν «εύκολες» -στην ουσία ανύπαρκτες- «λύσεις» σε επίπεδο εξουσίας πέρα από την ανατροπή της αστικής κυριαρχίας.

Το πολιτικό μέτωπο συμβάλλει στην επεξεργασία της επαναστατικής θεωρίας και στρατηγικής. Αποτελεί μια εξελισσόμενη λογική, διαδικασία, πρακτική σε περιεχόμενο και μορφή συγκρότησης. Σήμερα, αυτό υλοποιείται μέσα από το στόχο ενός πόλου της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, ενός τρίτου μαζικού και διακριτού ρεύματος που θα αλλάξει το «χάρτη» στην Αριστερά. Σημαντικό βήμα σε αυτή την πορεία είναι η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ενώ σημαντική είναι και η συνεισφορά άλλων δρόμων και διεργασιών που κινούνται σε αυτή την κατεύθυνση.

Η αριστερή-αντικαπιταλιστική πτέρυγα του μαζικού κινήματος έχει ως κέντρο βάρους τη συσπείρωση δυνάμεων σε ριζοσπαστική-αριστερή κατεύθυνση με βάση τα ειδικά προβλήματα του χώρου. Συγκροτείται από αγωνιστές της τάξης χειραφέτησης σε κάθε χώρο, αλλά δεν εγκλωβίζεται στο ειδικό ούτε στηρίζεται σε συντεχνιακά-τοπικιστικά κριτήρια. Διαπνέεται από μια ευρύτερη ριζοσπαστική λογική, από μια αριστερή-αντικαπιταλιστική πολιτική κατεύθυνση, που συγκρούεται με τις κυρίαρχες αστικές επιλογές στο χώρο και γενικά, απαιτώντας μέτρα τα οποία συνδυάζουν τη γενική και την ειδική πολιτική ισχύ. Στρέφεται «αυθόρμητα» αλλά και «αντικειμενικά» κατά του συστήματος. Εδράζεται στην αντικαπιταλιστική δράση-τάση της εργατικής τάξης και είναι το έδαφος στο οποίο δίνεται η μάχη για τη συγκρότηση του επαναστατικού υποκειμένου.

Η αριστερή-αντικαπιταλιστική πτέρυγα απαρτίζεται από σχήματα ή συσπειρώσεις σε χώρους εργασίας ή σπουδών, κινήσεις σε πόλεις ή γειτονιές και άλλες ειδικές συσπειρώσεις (αυτές είναι οι μόνιμες μορφές της), αλλά και από τμήματα του κινήματος ή αγώνες που σε κάποια φάση ή μονιμότερα κινούνται με αντικαπιταλιστική λογική. Με τον δικό της τρόπο παράγει πολιτική και

ιδεολογία, και ενισχύει τη συνολική ανάπτυξη της ταξικής συνείδησης. Στο βαθμό που κάποια τμήματά της αναπτύσσονται και μετασχηματίζονται πολιτικά, τροφοδοτούν την υπόθεση του συνολικού πολιτικού μετώπου.

Το κείμενο αυτό, αποτελεί τμήμα του 2ου κεφαλαίου της Πρότασης Προγραμματικής διακήρυξης που ενέκρινε το 3ο Συνέδριο του ΝΑΡ για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση-Δεκέμβρης 2013

[Tweet](#)
